

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Syrjintäolettama, kilpailu, kauppakeskus, uskonto, tavaroiden ja palveluiden tarjoaminen

Diaarinumero: 1xx/2016

Antopäivä: xx.xx.2016

Hakija katsoi tulleen syrjityksi, koska häneltä evättiin mahdollisuus osallistua kauppakeskuksen järjestämään häätapahtumaan hänen uskontonsa perusteella. Kauppakeskus oli asettanut osallistumisen edellytykseksi kuulumisen evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, ettei elinkeinonharjoittaja voi vedota tavaroita ja palveluita tarjotessaan erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteena jonkin uskonnollisen yhteisön omiin säännöksiin kuten kirkkojärjestykseen. Lautakunta katsoi, ettei kauppakeskuksella ollut menettelyllään yhdenvertaisuuslain 11 §:ssä tarkoitettua perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävää tavoitetta, jonka saavuttamiseksi olisi käytetty oikeasuhtaisia keinoja.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi kauppakeskuksen syrjineen menettelyllään hakijaa uskonnon perusteella ja kielsi kauppakeskusta jatkamasta tai uusimasta syrjintää.

(Lainvoimainen)

Asian tausta

Kauppakeskus K järjesti 1.6.2016 yhteistyössä seurakunnan kanssa "Vihille K:ssa" – häätapahtuman. Tapahtumaan rekrytoitiin oma keulakuvapari, joka vihittäisiin kauppakeskuksen keskeisellä paikalla. Palkinnoksi hääparille luvattiin K:n liikkeiden lahjoittamia tuotepalkintoja. Kilpailuun ilmoitauduttiin tapahtuman kotisivujen kautta. Sivustolla oli myös kampanjakuvaus ja kilpailun säännöt.

Hakija ja hänen puolisonsa valittiin hakemuksen perusteella mukaan yleisöäänestykseen, jossa he saivat eniten ääniä. Kauppakeskus K ilmoitti voitosta hääparille puhelimitse, mutta myöhemmin kauppakeskus ilmoitti sähköpostitse, että voitto peruutetaan hakijan uskonnon takia. Hakija on aiemmin kuulunut Jehovan todistajiin. Väestötietojärjestelmässä hakija on merkitty siviilirekisteriin.

Hakijan vaatimukset

Hakija on vaatinut, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta kieltää Kauppakeskus K:ta jatkamasta syrjintää ja asettaa päätöksen tehosteeksi uhkasakon.

Hakijan perustelut

Kauppakeskus K syrji hakijaa, koska hakijalta evättiin mahdollisuus osallistua tapahtumaan hänen uskontonsa perusteella.

Vastaajan vastaus

Kauppakeskus K on vaatinut, että hakemus hylätään.

Vastaajan perustelut

Kauppakeskus K ei ole syrjinyt hakijaa.

Kirkkojärjestyksen mukaan kirkollisesti vihittävien tulee olla rippikoulun käyneitä kirkon jäseniä. Jos toinen kihlakumppani ei ole kirkon jäsen, heidät voidaan vihkiä kirkollisesti, jos kirkkoon kuulumaton on muun kristillisen kirkon tai uskontokunnan jäsen. Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa ei lueta Jehovan todistajia kristilliseksi uskontokunnaksi. Hakija ei ollut myöskään käynyt rippikoulua. Kilpailuun osallistumisen edellytykset oli mainittu myös kauppakeskuksen järjestämän kilpailun säännöissä.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että Kauppakeskus K on syrjinyt hakijaa. Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta syrjintää ja asettaa uhkasakon kiellon tehosteeksi.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Yhdenvertaisuuslakia (1325/2014) sovelletaan sen 2 §:n 1 momentin mukaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan syrjintä uskonnon perusteella on kielletty.

Välittömänä syrjintänä pidetään yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan sitä, että jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Yhdenvertaisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Pykälän 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on kuitenkin oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Kauppakeskuksen menettelyn arviointi

Asiassa on riidatonta, että hakijan osallistuminen kauppakeskuksen järjestämään häätapahtumaan liittyvään kilpailuun on evätty sen vuoksi, että hakijaa ei ole voitu kirkkojärjestyksen nojalla vihkiä kirkollisesti. Menettely synnyttää syrjintäolettan, jonka kumotakseen kauppakeskuksen on osoitettava, että menettelylle on ollut yhdenvertaisuuslain 11 §:ssä tarkoitetut oikeuttamisperusteet.

Menettelyllä voi olla hyväksyttävä tavoite esimerkiksi silloin, kun uskonnollinen yhteisö järjestää tapahtumia ensisijaisesti vain oman yhteisönsä jäsenille (HE 19/2014 vp s. 72). Tässä asiassa tapahtuman ja siihen liittyvän kilpailun järjestäjänä on kuitenkin ollut Kauppakeskus K. Elinkeinonharjoittajalla voidaan hallituksen esityksessä mainituin tavoin katsoa olevan perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinonvapauden ja 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuuden suojan näkökulmasta oikeus kohdistaa palvelujansa eri tavoin rajatulle henkilöpiirille liikeajatuksensa mukaisesti edellyttäen, että kohtelulla pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Esimerkiksi ravitsemistoiminnan harjoittajan on katsottu voivan asettaa liikkeeseen sisäänpääsyn edellytykseksi ikärajoja ilman, että kyse olisi ikäsyrjinnästä (HE 19/2014 vp s. 75).

Avioliittolain (1929/234) 14 §:n mukaan vihkiminen toimitetaan joko kirkollisena vihkimisenä tai siviilivihkimisenä. Lautakunta toteaa, että hakijan ja hänen puolisonsa vihkiminen olisi voitu järjestää siviilivihkimisenä. Tavarointa ja palveluita tarjotessaan elinkeinonharjoittaja ei voi vedota erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteena jonkin uskonnollisen yhteisön omiin säännöksiin kuten kirkkojärjestykseen. Lautakunta katsoo, että kauppakeskuksella ei ole ollut menettelylleen yhdenvertaisuuslain 11 §:ssä tarkoitettua perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävää tavoitetta, jonka saavuttamiseksi olisi käytetty oikeasuhtaisia keinoja.

Kauppakeskus K on menettelyllään syrjinyt hakijaa uskonnon perusteella. Lautakunta kieltää Kauppakeskusta jatkamasta tai uusimasta syrjintää. Syrjintäkiellon tehosteeksi ei ole kuitenkaan tarpeen asettaa uhkasakkoa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen, mutta ei katso tarpeelliseksi asettaa uhkasakkoa.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2 §, 8 §, 10 §, 11 §, 28 §

Avioliittolaki (1929/234) 14 §

Perustuslaki (731/1999) 15 § 1 mom, 18 §

Muutoksenhaku

Liitteenä.